

Jekabaara

SNV
Connecting People's Capacities

Cikela ceman n'a musoman kunnafonisben

a bɔ bɔ kalo o kalo

Jamana bmarada la BP 2043 Bamako (Mali)

Nakɔfenw jɔda ka bon an ka baloko numan na

je 7 nan

Dantigélikon

Mali kɔnɔ yan, komini 703 de bɛ jamana kɔnodenw sigida tilayɔrɔw ganatige. Komini kelen kelen bɛz nà ka meri nà ka konseyew don.

Olu ka baara sabatilen don komini kɔnɔmɔgɔw ka jetaa waleyali kan ka bɛn olu fana kelen kelen ka sigida kanu lahala yere sabatilen ma jetaa kunkanko bɛe da-

An k'an ka kominiw ladilan

kun na ! O kosən, a ka kan bi Malikanu ka ye cassiriko la u ka sigida komini jetaabaaraw la. O ye kuma girin ye mɔgɔ dɔw bolo. Nkan ka misali ta du kelen kan banni. Mɔgɔ tan ni duuru bɔ du kɔnɔ. Mɔgɔ tan ni naani ye sebekala ye olu la, nka mɔgɔ kelen b'ubu senkɔrɔ fugariya la, u te se k'u kun bɔ min doni kɔrɔ balimaya kada kɔnɔ. O bɛ cogo di ? Balan laban bɛ don o du ka jetaa la dere, barisa, ni naritan kolon lafi tu te, a kolokolo du ka jetaa sabatilen ye man di dere ! An k'an kɔgɔ da an ka komini ka jetaa labaton galeyaw la. Nɔ kera, an bɛ wélé ko Mali kanubaga jɔnjɛnw. Tumani Yélam Sidibe

Peresidan-su-gandi-kalafili kera Lagine jamana kɔnɔ

je 3 nan

Ni mɔgɔ y'i wulikun dɔn, ko t'i kɛnɛ !

je 2 nan

Nin fana ye dijɛ kabako dɔ ye

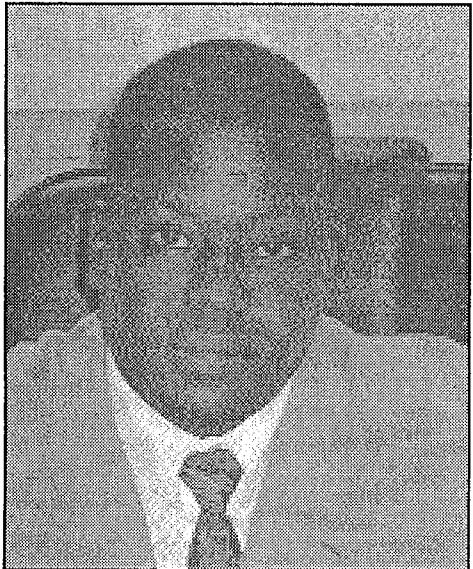
je 10 nan

An ka yele dɔɔnin

je 12 nan

"Kalan be mɔgɔ son hakili la, nka kunnafoni be mɔgɔ bɔ kunpan na" Yérem Ulen Sidibe

Ni məgə y'i wulikun dən, ko t'i keñe !

Hamidu Konate

Bensenmako te dijəs kənə. Hali nà dun kera yen yere, jəda tə la məgə kuntilennatigi ka dijəsesig i kənə. Fan bəs be sərə a sərəsira de kan. Kə dən i ka ninifən ye jumen ye, a sərəsira be teme timinandiya ləwale jumen fe ? Ani kə dən nà galabu be i la. Nò sira saba bəs lajəlen

minəbolo jənjən sərəla dijəs ko o ko ninina fe, siga tə la, o be kə bolo ʃunanfan ye ! Dijəs ko si te kufəko kan, an be tə sərə k'o tijəs yere. Kiiməbaga hakilina de be a sako sərə dugukolo la. An ka məgəkə-rəw ka kuma kərəba ko te wa ? U ko : « wəəsiji kalam an be farikolo baarala sənji yərə o yərə, dusu ni hakili baarala ka mənebəwale nafantan te jəsi ma yen ! » N bali ma cikəlaw, an be zuluyekalo la nin ye, kərisa aw ye forokenew danko juman ke danfenw la, san 2010 samiye tənəbəko juman kanma ?

Hamidu Konate

Nin kera san in kalo in na

San 1719 de, Nasunba muso sarama, ka bə « musodugu », nò tun ye dugu ye min kənə be Lagine Wasolonbolo kan bi, ko ye : ale be mənə bə musow la nà ne dali ye « kəmə » kan. A ye cew ka tontigiya minen ta, nka kənə « dibifin » yà jənəma toli a sen kan, ka ntumu don a sabali la. O de yà ka maana don dənsongoniflaw da kabi...

Tumani Yalam Sidibe

Hakilisenekene

Kərə surukuba ko kale b'i dege sensabataama na kə masərə a te sen naani də rə kelen karituma dən. Nanagalen nin ko kale t'i sen jə dugukolo yere kan, ka masərə here te yen ! Jaa, bəs n'i ka dənta don dijenatigeko in na !

Tumani Yalam Sidibe

Saramaya

Sara ni saramaya
Jənkəminko don,
Ntumu fin
Farikolo jalan,
Ninma nejugumine !
Sara ni saramaya,
Waati ko don.
Musonin ce jugu
Y'i da pere bə
O kumakan de la,
Ka ke muso təw
Ka namugulasogo ye.
Sara ni saramaya,
Dijəs dakabanan mu-
sow
Ka yere sənjirabere
Aa !
Nin ko bəs ye jogoko ye
dere !

Tumani Yalam Sidibe

Peresidan sugandi kalafili kera Lagine jamana kono (Baabu folo)

San 2010 Zuwenkalo tile 27 peresidan-sugandi kalafili kera jama bodonbaw ye Lagine dugubaw n'a dugu misenw bee kono !

Kabi Laginekaw y'u ka yéremah-örönya ta san 1958, peresidan naani de ye jamanakuntigya wolokansigi ke yen jamana kono, ka fofø njogon ko nin cogo in na.

* San 1958 fo san 1984, peresidan Seku Ture

* San 1984 fo san 2008, peresidan Lansana Konte

* San 2008 fo san 2010, kapiteni Musa Dadisi Kamara

* San 2010 fo kalafili cebø sugandilen sigidon : zeneral Sekuba Konate.

San 2010 zuwenkalo tile 27, kardinon, Laginekaw bora i ko kono kulu, ka kalafilibonniw segerë wallasa ka t'u ninkanmøgø sugandi u ka jamana peresidanya kanma, fo san 2015. Nin ya siye folø ye Laginekaw ka jo kene kan jemufanga kadara kono, peresidan-sugandi kalafili kanma. An be dugawu ke

Ala ka Laginekaw jésin møgø ma cebø mugan ni nanni ninnu ce ro, u ka jamana lahine dalilu be min bolo. Fan min ye zenerali Sekuba Konate ye, an b'a fo a ka kantigyla la, ka masorø fanga yéremabila tilgilamøgø man ca Afriki kono yan, ka soro a ko ma ke sisi-jugu-bon-nunfe sababu la.

Nka Lagine peresidant-sugandi-kalafili ma taa ka geleyaw to de, olu minnu be Afriki jamanaw bee kalafiliw je lafin ka kón u jaabi foløw dantigeli je faso jama ye. O de ye cebøw ka jalakilumaw ye ka jésin jaabi botaw ma, ka kón u dakenema je kalafili taabolo baarada fe. O de kera « UFDG » politiliton ta ye, cebø Selu Dalen Jalo ka ton. Ale ko ko nanbara donna kalafili sebenw lamarako juman na Matamu komini kono, Konakiri. O kera ntendendon i kore, kalafilidon du-

guseje kono. Awa, Selu Dalen Jalo ka ton nöfe, ton caman were y'u ka soñkan di kalafili taabolo kan.

Nin bee de koson, an sera Jawoyi Kamara yoro, nò ye Lagineka ye, kà jininka a feta la a ka jamana kono jemufanga kalafili jønjen folø in kan an ye.

Jawoyi Kamara ko di ?

Ne basigilen be Bamako yan kabi san 1962. Nka n nunjuru be Kan-kan, Lagine, ka masorø n bangebagaw ni n balimaw be yen. Lagine peresidan-sugandi-kalafili in kera bolo o bolo kan taafen ye, a ténane ke døwøre ye anw Laginekaw ka « n tun t'a don » ntagaliko ko. Ko si finentan te. Nka ko daminebali de te yen ! Jamana bee n'a ka kalafiliw jaabiw banbaganciw don. O misali do ye fanga sinamatøn wa je ka wulikajo jugu ye Mali kono yan Al-fatile la. Nkb ma peresidan Alfa Umaru Konare bali ka monebøbaara ke Malidenw ka netaa siratge la Mali kono yan. Mun b'a jira ko o ténane ke Lagine fana ta ye ? Foyi !

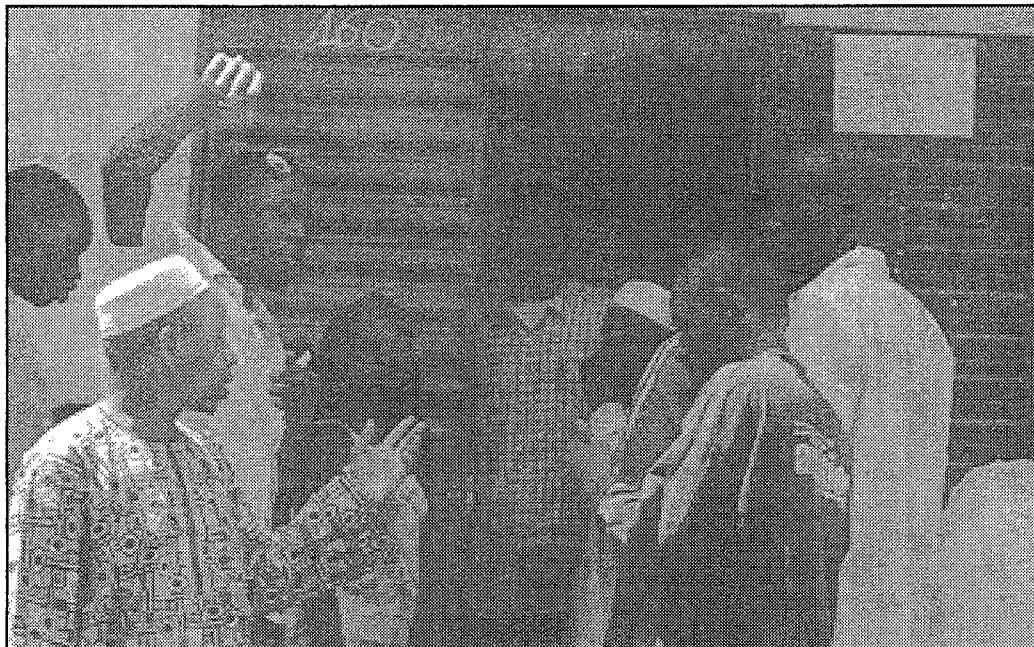
Tumani Yalam Sidibe

Bøko nata kono, an be kuma peresidan sugandilen kan.

Sangalaci

Jamana baarada nemaa n'a baarakelaw bee misengoyalen b'a da a kanubagaw bee tulo kan, k'u jønøgønn-muso Mama Gunduru fakte Serifu Gunduru faatura a yere ka du kono, ñerøn di Saheli, k'a si to san 82 la. A faatura ntendendon, san 2010 zuwenkalo tile 20.

Peresidan-sugandi-kalafili kera Burundi jamana kōnō

Yali fanga sinamatqnw ka ban kaye kfnf kan in, tfna kf gflfy a fqlq donmen ye Burundi peresidan kura sigita bolo wa ?

Burundi ye Afrika cemance jama na ye min tengunnen don Uruwanda jamana na. I nà fo Uruwanda jamana, Burundi fana sigibaga bèreberew ye « tutisiw » ni « Hu tuw » ye.

Awa benkola tigitigi ma deli ka don siya fila ninnu ni njögōn ce abada sigijongonya siratge la. O de kanma jamana ninnu bée kera waati bée fitinedagaw ye, ka da siya fila ninnu ka maramafén juguw tali kan njögōn kanma, ka njögōn nin rötine ! O benkolabaliya, tutisiw ni hutuw ni njögōn ce, de kera kasaara jugu sinsinkola ye Burundi jamana

kōnō, min ma bō foyi fe jamana kelen denw ka njögōn silatunu lakika kō. O de nana ni fanga sinamatōn marafatalaw ka muruti wulikajō ye ka keledaga sigi u ni jamana yerewo sörədasiw ce. O mugu jugu ci njögōnna fana ye jamanaden bakeme caman bōne u nin na, ka sörə u mà min sanko kà fōnō !

Walasa ka hēre kun sin Burundi jamana ma, dijé jamana kafolenw ka tōnba « ONU » cedenw ye wulikajō ke san 2005, ka benkola kuma njögonya kene sigi jamanaden mōgō murutilenw ni fangatigiw ce. O de wolora n'u bée sōnni ye ka-

lafliko ma, o min bē ke sababu ye ka jamanaden fanban, tutisiw ni hutuw, ka mōgō kanunen sigi. O kalafili fōlō da diyara Piyeri Nburuzza la jamanakuntigya kanma. I kōni u ka sariya baju bā tereme cogo min, « peresidan ka manda » kuntaala ye san duuru ye. O tiimesan yere la, wajibi don peresidan-sugandi-kalafili kura ka boloda kokura. Ni jamanadenw y'u ka kanu rōkuraya peresidan kōrō kan, o ka fanga bē rōkuruya manda were kanma. Nka, ni fasodenw y'u ka danaya da cēbō were kan, o de bē sigi kōrōlen nō na.

San 2010 zuwenkalo tile 27, ka peresidan-sugandi-kalafili to sen na Lagine jamana kōnō cēbō 24 ni njögōn ce, Burundi peresidan tun bā ka kelenna cēbōya la yen ta kadara kōnō, ka masōrō cēbō mōgō wōōrō minnu tun y'u yere dantige, o bētun y'u senbō, k'u dalen tā la ko peresidan-sugandi kalafili bē ke ladi riya kōnō, ka masōrō méri-sugandi-kalafili min kōnna a jē, o kēcogo ma jē. A fo ni mōgō min y'i yere senbō faso jamako la, nà ko kera i kan, kumada t'i bolo dere !

An yen in kunnafoni tōmō « RFI » arajoso kō san 2010 zuwenkalo tile su kā dugu je a tile 28 na.

Tumani Yalam Sidibe

Baloko geleya Mali kōnō Senekelaw ka jekulu ye goferenama ka kow da kene kan

Kunnafoni laje dō senfe, min kera san 2010 mekalo tile 30, senekelaw ni baganmaralaw ka jekulu ye goferenama ka tilenbaliya-kow da kene kan ka nesin baloko geleya keleli ma Mali jamana kōrōnyanfan n'a tilebinyanfan fe. Jōn ma ke goferenama ka kelenw na ka nesin baloko geleya keleli ma, nka min jelen don, nemaaw te wuli ka se senekelaw ma u ka yorōw la, fo ka u t'u yere ma ten.

Mali baganmaralaw ka jekulu ni senekelaw ka jekulu ye goferenama ka kubokola da kene kan ka nesin

baloko geleya keleli ma an ka jama na kōrōnyanfan n'a tilebinyanfan fe. Nin jekuluw ye laje ke « AOPP » nemaayaso la walasa ka jamana

kōnōmōgōw nā kōkanmōgōw kunnafoni ka temē baganmaralaw ka jekulu nēmaa Rene Alifōnsi ka wellekan fe, min bē talike baganmara ni baloko kan an ka jamana marayōrō dōw la. « CNOP » kōridinateri da sera geleya ma. CNOP sekretéri zenerali Mamadou Lamine Kulubali ka fo la, sigasiga tun kera lasōminikēlaw fe, olu minnu ye geleya in kunnafoni di kosebe kā ke kōnōmafliko ye.

O tō be jē 5 kan.

Né 4 nan ta

Nka o bëe nà ta, goferenama ma ko in ke u kunkoroko ye ka këjé ni lasominikelaw ka kunnafini dilen ye, o min tun ye sanji sörəbaliya ye joona ani bintanyan ni ji ntanyan ye.

Nin geleyaba nà ta bëe, min kelen be ka senekelaw ni baganmaralaw ani bëe tònsi wuli kà jø,+ nëmaaw koni kelen te kà ko file koba ye ka u sinsinnen to jatebòlaw ka sösöli kumaw kan. A yà jira ko geleya in kun be Mali körönyanfan kominiw bëe kan.

K'i ban tijé ma

Lajekelaw ka fô la, baloko geleya min be Mali kònò, Mali kelen te.

A bëe an kerefe jamana dëw la i nà

fô : Nizeri, Cadi, Burukina Faso, ani Nizeriya këjékayanfan. Olu ka goferenama yà jira kà jeyä ko geleyaw bù ka jamana kònò. Nka, danfara min bù ni njögèn cë, o jamaw kònò, dèmejekulu caman labennen don ka olu dème u ka geleyaw keleli la. O körömasurun dò ye nansaraw ka dèmejekulu « Ofisi Imaniteri » ka kunnafoni dò ye min be nesin dème donni ma nin jamaw ma balako geleya keleli ta fan fe. Nka, an ka jamana sen tò la kà sababu ke an ka nëmaaw ma sòn a ma ko geleya bùn ka jamana kònò yan. O siratge la, Mali senekelaw n'u kà jekuluw yà nini ko goferenama ka dèmeeko nénabë te-liya la min denen te foyi la (balo ani

bagandumuni) ka jensen kominiw kelen-kelen bëe kònò geleya in be minnu na. O demew ka kan ka ke geleya waatiw la.

Rene Alifensi ka fô la, goferenama ka kan kà jøyorô fa taali la lajeyorôw la, ka balomara jigenew caya fan bëe fe ani ka u lasurunya maaw la. AOPP (senekelaw ka jekulu fana yà nini ko ale sen ka don dème sörölenw tilali baaraw la u di tuma geleyatow bëe ma.

Amadu Wayigalo ka sebenni don ka bô « Les Echos » kunnafoniseben kònò, a bôko 3485 nan, taratamekalo tile 1er san 2010.

A bayelemabaga bamanankan na : Yusufu F. Fane.

Bamakô kiiritigeso**Npogotiginin kelen, cë naani**

Mekalo tile 28, san 2010, Bamakô kiiritigeso ye Nace Pileya ni Kuruba Kulubali ani Jôkolon Kulubali ni Bala Kulubali bila san 5 kasò la. U jalakilen tun be k'a sababu ke binkanni wale ye u ye min ta ka nesin Ayisata Jalo ma cenimuso ya ta fan, Masina buguda dò la.

San 2006 utikalo tile 14, Mami Jalo min be bô Biyango buguda la, ale yà denmuso Ayisata Jalo ci ka taa bolomafara di køjënko senfe u kerefe buguda dò la min tògë ko Toro, nege kanje 19 waati a terike Koni Kulubali ma, sabu a dögöké Nison ka køjën tun ka kan ka ke. O siratge la, Ayisata nà dögöké dò nà dögëmuso dò dara njögënnna ka tana walasa balanako foyi kanà sörö furancé la, sabu su tun kora ka ban. U selen buguda in na, o yà sörö køjën nénaje be fan bëe fe. Nénaje diyara Ayisata taamañögönw kunfë, olu ye u tilen ka taa nénajeyorô la ka don jama ceman. O furancé la, Ayisata taara a fa ka bolomafara di a tigi ma. Kabini a sera, a ka kôlësili bolila nin cemisennin naani ninnu kan : Nance Pileya, Kuruba Kulubali, Bala Kulubali ani Jôkolon Kulubali.

Nin moggé naani ye npogotigi in gen kà mine ka don nà ye Bala ka so kònò. Kà ka finw bâ la diyagoyo la.

Tòw yà senw ni a bolow mine a le ka je a fe, (cenimusoya). U weelen, ka këjé ni ségesegeli fôlô ani kunnafoniw ye, Nance ni Kuruba jôra u sòn na.

Nka min ye Bala ni Jôkolon ye, olu ma jòn a la cogoya si la, u yà ko bëe da Nance ni Kuruba kunw kiiritigela jekorô. Bala yà jira ko wale in be ke tuma min na, kåle tun te yen. Nka kofe ale yà men ko Ayisata man kene dœnin, ale taara a je dà kan, o yà sörö a ka finiw bëe nörögolen be joli la. Min ye Jôkolon ye, o ko ale tun te yen, kåle tun be nénajekeyorô la sabu ale yere de tun ye denfa ye. Nka ale ye min kôlësi, Bala ni Jôkolon ani Ayisata tun be kuma la kerefe, o kô u donna so kònò ni npogotigi in ye.

U n'u ka kumaba in bëe, Ayisata koni ma kuma fila fô. A ko u moggé 4 bëe sen tun bâ la. Sabula cenimusoya temena ale n'u bëe cë kelen kelen.

Tuma min na u dò la kelen be cenimusoya ke ne la, tòw tun be ne mine kosebë ne senw ma ani ka u bolo biri ne da la walasa u ka ne sörö ka jé. Ka këjé ni goferenama ka lafasalikela ka kuma ye, u maa 4 jeli a fe, siga foyi tò la, o tememen kô, dögötörôw ka ségesegeli min kera san 2006 utikalo tile 30, o yà jira ko jagoya cenimusoya kera Ayisata la fô a kera sababu ye ka jogindaw bila a musoya yörôdew la. U ka lafasabaga yà jira kiiritigila la ko u ka jatamine këe maa jalakilen ninnu ka ko la, sabu wale in be ke u fe tuma min, o bëna u si sanji 18 dafa de ma. Wa nin fana tun ye u sije fôlô yere ye ka cenimusoya ke.

O bëe nà ta, kiiritigeso ye u bila san 5 kasò la.

Anne Mari Keyita ka sebenni don ka bô « Les Echos » kunnafoniseben kònò, a bôko 3485 nan, san 2010 nan zuwenkalo tile 1, don n'a duguje bôta.
A bayelemabaga bamanankan na : Yusufu F. Fane.

Mali ka yəremahərɔnyə san bi duuru don kunbenw jənajew bə sen na

*Nin y'a san bi duurunan ye Mali jamana ka kow b'a yere sako la.
O mi "fetike" ka kan dere !*

San 1960, setanburukalo tile 22, alamisadon də, peresidan Modibo Keyita yen in cikan in lase Malidenw bəs ma « arajo Sudan » fi jəsiraw kan : « Maliden cəma nà musoma bəs ; duguba kənəməgəw ni togodalaməgəw, an bəs lajelen ja galidonba ye bi ye. San bi see gin nà kunkanfen mara jugu garan min tun bən sen na naansara Faransikaw bolo, an ka wulikajə ye bi kə gaarn jugu tigədon ye, kən ka yəremahərɔnyə dən ma, kən sako kən ka faso kənəfenw bəs la ! Bi don in na, sira were tən ni Faransikaw cə, jamana yəremahərɔnyalen fila cəsira kə ! »

Peresidan Modibo Keyita yə da Malidenw tulo kan o jemukan kelen de kənə, ko ni naansara juguw ka wale jugu ye

Mali ni Senegali ka « jamana kelenya » bali, nə tun ye « Fəderasən di Mali » ye, ko anw ka jamana bə « Sudan Faransi » weletəgə bila, ka « Mali jamana » weletəgə ta.

Tile fila peresidan Modibo Keyita ka jemukan kəfə, Fəransi sərədasi labanw ye Mali bila ka Dakaro « bazi » segere !

San 2010 setanburukalo tile 22 don ye peresidan Modibo Keyita ka Mali fasoko latige jemukan fədon, don kunben san bi duurunan de ye. A yə fə « arajo Sudan » min fi jəsiraw fe, o de bə wele bi ko : « arajo Mali ! »

An kana ninən kərəlenw jə kunbaw kə, ka masərə an ka fasodenya nunjuru bəs sindilen bə de kan !

Tumani Yalam Sidibe

U ko...

Nin ma n fa mine, o kafisa ni n fa kannankolon ye !

Aliyu Sidibe
Arajo Kledu la ja galikela də.

Mun ka jugu adamaden ka dīnesosigilə, « kə ke dīne koba də sinsinkolo ye, ka sərə i yere tə kalama » kə ? Ne jəs to ko la dere !

Karimu Danbele
ka bə Nankərəla

Məgə bənnən bə i danbe serakulu sokala de kənə. Danbe buguka mana ye nsonbugu, nə yekun te nsonmine ye, a ka kan ka ke nsənjirala ye. Nə si tə, i bə sərə ale yere te dandebuguka bərebəre ye. Siginfe don yen !

Bengeli Baba Trawe
ka bə Cafina, Kolokani.

Ni jamakulu o jamakulu məgəw ka nəgən kunbenkun kera an ka « dimi don nəgənna ye », a men o men, o jamakulu kənəməgə kelen kelen bəs bə taayərə jini !

Mamadu Trawe
ka bə Mapanbugu, Bamako.

Ko ni muso mujunna, ka sabali, ani kə yere bila a furuke ka bolo kan furuso kənə, kə den te fagon. Nkə kə sərə a kera walidenw fe dere, nəntə, hali nə den si ma fagon, a si kəni fanta te ke den nəgən kunminebagə ye abada.

Numusira Sidibe
ka bə Golobilaji, Kita

Muso jugu ma jı, cəba bəs kala don. Kabi Ala ye dīne da, cə kəgə ferəlen si ma kə fələ a cə nəgən də ka bəretala ye, muso jugu də ka kewale kə !

Ndayi Baba Jalo
Segu maanabolaba də.

Nakofenw jøda ka bon an ka baloko juman na

Nakofenw, a buluma dunfenw fara a kolomafen duntaw kan, ka se a kumafen duntaw ma, u kelen kelen bëe yàn ka adamadenya daamu sørøfen ye, ka da u jøyørø kan an farikolo keneya taabolo kònø. Kow dønbagaw ka fô la, karøti ye balofen ye min bân jnew ka keneya sabati. Salati senuman dunbagaba ni kònøjabanaw ka jøgønlasørø te waati bëe ko ye, ka sørø ku ni bananku ani pømutere bân farikolo kolosenw køgø. Sø ni søbulu jøda ka bon haali an farikolo galabu donko juman na. Ngan nafa ka bon kosebe an farikolo joliko nà jolibolisirako se nuyali la. O yere de kanma keneya tigilamøgøw bë a jini jolicayabana tansøntigiw fe u ka ngandunba nøgøya.

Dønnikela dø delila kâ fô n ye San ko : « N teri, waati o waati, n'i be teme nakoforo binko juman na, a døn ko i be ka teme an farikolo keneya foro de la ! O ye hakili-mayako ye. Nakofen bân ka na sankørøta cogo min, kâ kefen da rø olu diya an bolo, a bâ kefen bolo fana labaara diya an nogo misen kònø, k'ù kun an nogobakun kònø

kò ka baara leliya !

O misali kunba dø ye an ka jumunaw ye, to kan ; malokini wali-ma jenjenkini kan, walima fini ni basi kan. Nò juguna yere dura ni tigadøge keko juman ye, mègø bî sigiwaati de døn o tominen kun na, ka sørø i wuliwaatiko bë hakilimaya bolo !

Nakø kònø senefenw ka ea haali, nkò nà ta bëe, a bëe nà nafa don an ka keneya ma, sanko ni datu keko juman donna u kenaw la !

Datu ni sunbala b'an farikolo banakisew kèle

Anw bi mègøw caman darøkan ye sanga ni waati bëe ko : Følø mègøw kolo ka girin nân bi mègøw ye, awa u la si kuntaala suruntigi tun hake man ca ! » Si kuntaala ni farikolo keneya sabatifen kolo girinw yàn ka dunfenw de ye dære. Anw bi mègøw ko ka « na diya » ka sørø følø mègøw tun ko ko « na nafa ». O kosøn, an ka bi gadon-musow ye sunbala ni datu silatunu u ka na na, k'ù nørøbila ni tubabu « najinin » ye . O kanma bi, bëe lajelen kelen bë tansøntigiw ni ko-

safe farikololabana sidønbalitigiw ye. Sunbala ni datu dilanfenw yàn bara jiriw ye : (nerøkolo ni dakise). Kâ bø « sege » la, o min bë kë datu kan kâ yelen nò ye, fan were fe lakefen were si te k'u kan. A ka fisa bi Mali musow ka sankørøta kene sigi sen kan sunbala ni datu nafa nefeli kanma.

Olu labaarako juman, ka fara nakofenw kan an ka nadagaw kònø, o bân farikolo keneya sabati. « Djin kònø, foyi te na gansan, foyi te taa gansan. Ko bëe bë kuntilenna dø de fe ».

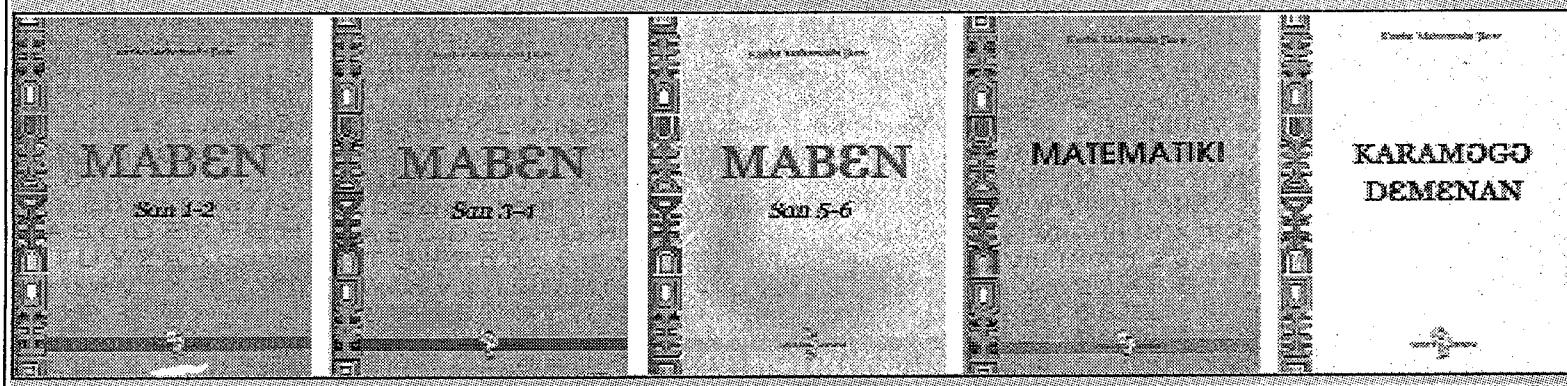
An kân mako don an yere la dijenatige kònø. Nò kera an bân ka balosi sørøta diyabø ! O siratege kelen fe, a ka fisa an ka jødun fana caya an ka balofenw la. Nân yølu dun ka caya malo døgømandun senkørø, o fana bân farikolo keneya sabati. Burama Kulibali delila kâ fô n ye o siratege de la ko : « malo jenin daladun ka di ka dà lakefen diya sankørøta kan ; jø ni kaba dala dun ka ka da u kolo yere diya kan, o min bâ to u be dun a jøma ni tege ye, ni galma ye, ni minnifen ye ! »

Tumani Yalam Sidibe

Kalan sinsingafew bë fasokanw na Jamana baarada la

Kalan sabatifen ye kalanden jolenw ka gafew ye, kalansow këfø. Ni waati bë kalamijé ni jatekalon na, kalan sørølen daamu dabaa baa sørøfø ye adamadenya taabolo gafew ye. O caman ba Jamana baarada gafe-feereyørø la. «Oroman», nakøbaara nedøngafe, kørølenkow jini ka døn gafew. O døw file ninnu ye : Karamøgø demenan, Maben 1, 2, ...

N'aw mako b'u la, aw b'aw sen fa ka jamana baarada segere ani jamana ka sebenfeereyørø tøw Bamako ani Mali mara werew kònø.

Zeguwa meri sekereteri zenerali nin kene karabara wale jugu tigilamögow fe

Wale jugu tanama sgida te yen sisan. O de b'an joore haali !

San 2010 mëkalo tile 30, wale jugu tigilamögow ye Zeguwa meri sekereteri zenerali kunben a ka telefonici sirafé, kà jemadogon. A su de yera këlon këno. Zeguwa meri sekeriteri zenerali, Berehima Watara, nin kene karaba in kojëjini kanma, Kajolo zandaramaw ye wulilajo ke joona. U ye juru ke sigananmög fil

kan i këro, nolu bës ye konsseyew ye Zeguwa meri la. Omög fila ye Abudulayi Watara ni Sungalo Watara ye. Mög minen fila ninnu bës ye mög nin kene karabalen kanimew de ye.

U bës ye Zeguwa Wataraladuba mögoye, nò ye dugutigi ka du ye.

Fen min ye Zeguwa « meri

» yere ye, nò ye Lamisa Watara ye, ale da rø jininkara kojëjini zandaramaw fe, ka masoré da lakika ka fo la, ben tun te ale nà ka sekereteri zenerali ce.

Mögoye ka fo la, Zeguwa meri sekereteri Zenerali Berehima Watara bora ka so kardin, san 2010 mëkalo tile 30 telefonici dø kadara këno, kà be taa banafura jini. Kabi o don, a ma ye fo san 2010 zuwenkalo tile 2.

Zandaradamaw bë ko in jenjinini na kabi san 2010 mëkalo tile 30. Nà ko labanna bolo min kan, aw bë se kò kunnafoni soro jekabaara bëko nata dø këno. An bë dubadu ke ; Ala kana a ko fan si to dibi la.

Kësili : An ye min kunnafoni bo « Le Challenger » kunnafonisëben boké 624 ni « L'Indépendant » kunnafonisëben boké 2088 de këno.

K'a laben k'a lase aw ma Tumani Yalam Sidibe fe

Jekabaara

Cikela ceman n'a musoman kunnafonisëben
a be bo kalo o kalo
Jemana baarada la BP. 2043 Bamako (Mali)

SNV

Jemana

Nantenen ye muso selen ye

Ni muso sonna, dijé be diya, ka masoré dijé here bee basigilen b'ale kecogo juman de kan

Ni ce danbe be bələn kənəkow jənəbəko juman de la k'u kunda a ka denbaya kan here ni baden kənə, muso danbe be ceso kənə ladonko juman de la dere. O kosən, an ka maakərəbaw b'a fo ko : « muso min b'a fo a den ma ko : i sigi kerefe n n'i fa k'a jənəbə, o den masina o fana tena ke məgə were ye kerefe sigibaga kə dugu məgə jənamaw bə kene kan a ka dijənatige kuntaala bee kənə. Awa, nō muso o ma seginkə sidən joona yere fana, a den o be ke saya lajini-baga ye k'a ka dijé baloko jugu kuncé joona ! »

Nantenen ye « muso gorobine » ye dere. Awa, ko min y'a ka ko diya Masatubugu kənəməgəw bee ye, o de ye k'a ka gorobineya in, Nantenen y'a ta selekeba fila de furancé la, minnu ye ninnu ye : *celadonbon kənə ; ce-demeforo kənə-yeremajigin fereba* kan. Nantenen kera Masabugu

wulijoona ni dakosa ye. Awa, a tege tun ka di tona duman munucogo la je min ma, a tun timinan ka di a denw ladoncogo juman na o cogo kelen na. Nka Masabuguka bee b'a kalama ko Nantenen y'a yere denw bolo bə ko caman ke tominen kənə, k'o n'a kənəfən w bee sigi walidenw kərə. O de kanma Masabugu dugu kənəməgəw bee, ce fara muso kan, denmisən fara maakərəba kan, bee be Nantenen wele hali sini ko : « misiba jabali, yere denladon ani waliden lafa, ka dimi to i nin kan, ka maaya majigin je juman nō kewalew k'a ce n'a soməgəw kubənfən ye ! » Nantenen ye dakabanamuso ye dere. N te n da majigin o fəli yere la. Ka sərə jamana musow b'u ka kelenya la jini walew n'a jemukanw la, Nantenen de y'i kanto Masabugu ko : « u be kuma min kan k'a fo nin ye, tijé t'a bə dere, hali n'u t'u sigi kuma

in fokene berebere kan k'a fo, u kəni da rə fokan ye tijé ye ! An k'a dən ko faden were te muso səbema na ka teme furuke kan. Nka bee n'a ka ənaya keyərə don. Ce ye kənəmaməgə ye. Ale de b'e t'a kəne karaba jini kənəma ka n'a k'a ka denbaya dayirime ye du kənə. O waati kelen fana na, muso de b'i cesiri ka ce ka bələnfeñ lanalenw laba-rako juman ke, ka denw ladon, ani ka ce nərəbilako juman ke ! »

Nantenen ka fo la ka bə Masabugu, Ala mana yeredənmuso latige ce min ye ka ban, o y'b e masina ka dijənatige dilanni ye ka je ka se hakeba ma. Dijé cəba bee kalifen y'a ba kewale ye, ka sərə u sindibaga ye muso ladiri, timinandi ani musoya hake maben muso də y'a k'o. A kafisa an bara musow ka nin dən, k'u bərebən musoya danbe kənə, du kənə, foro kənə, biro kənə... fan bee fe.

Nō kera, sigi t'a la ko sini bən ye ! Hali cəya ni musoya kadara yere bəlen k'o a la, jamajekene o jamajekene, ni bee kera disiba ye, ko si te sira sərə yen juman latige la. Fo Madabagaw ka sərə yere sankərətabagaw dafe tuma bee walasa bee kana ke « nin te ke ne na » yere disigosibagaw ye. Nantenen y'o de faamu celasi-gi la. Awa, a b'o sutara neema de kənə bi a den fələw dulen na Masabugu.

Awa Masabugu denmisən bee be boli k'ale de kubən ko : « i ni se ! Ba Nantenen ! » A ce Karunga te dəwəre la Masabugu yele misen k'o. Jaa ! Muso celasigibaga juman de furuke b'a diya dere !

Toumani Yalam Sidibe

Nin fana ye dijne kabako dø ye

Nin ce in minena Misira jamana (Ezipti) fagaba la, nò ye « Keri » ye, ka soro a be ka lasagondoni dø kun da pankuru fe, Aliman jamana kan. O lasagondoni konominenw tun te fen werew ye nkösənw kó. Nkösən jugubaw ! Misira jamana pankurun kene garadi polisiw y'u tege ke in kan, ka soro nkösən jugu 75 de lasagonnem bá bolo. Ko jugu in kera san 2010 zuwenkalo tile 30 kunjögən temen da minedon dø la. Keri polisiw ni taamadenw ka minenw kélé-sibaga duwajew de y'u tege ke ce in kan ná bolofan jugu in ye. A tun kelen be ká ka nkösən

jugu « koli » jemadogon taamaden tòw ka minenw de cero. Lakanabaga tege kelen nkösən minentigi kan, u y'a da rø jininka nkösən ninnu cikun na a fe. A fana y'u jaabi ká be ka nkösən ninnu ci cinfenw ka cinda bagako jenini døgötørəso de la Aliman jamana kón.

Misira jamana ce in ka ko labanna a mineni ma ká kiiri minen jugu jangikan fila kan, minnu ye ninnu ye :

* Mègo min be kasaara kun da mègo were ka dijenatigé baloko juman kan.

* Mègo min be fen juguw « koli » ci pankurun fe.

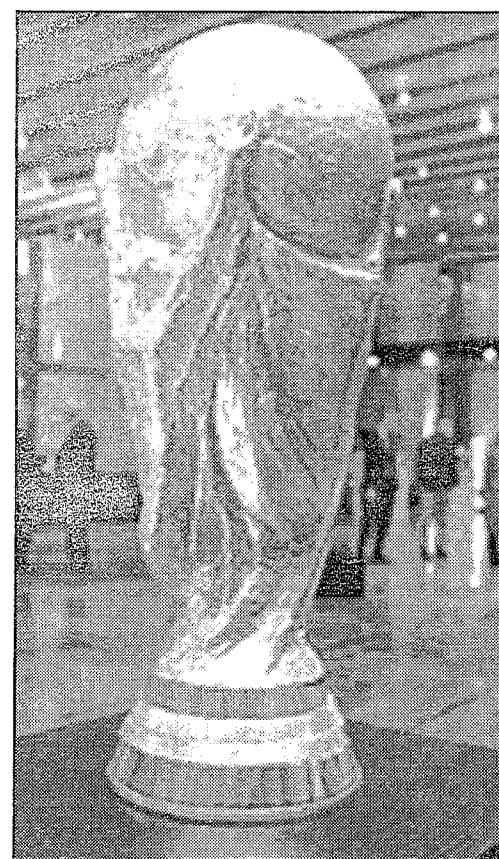
Hali ni an ye kunnafoni in bo kunnafoniseben min kón, nò ye « Le Challenger » boko 623 ye, nò ma taa je ka Misira jamana « koli » jugu cila in jangi kiiri tigecogo fó an ye, an kóni be min bisigi ni bari-ka ye, o de ye ko a ko ténaké minen mèriba ye o de ye ko a ko ténaké ninen mankanko ye, ka dà kan dijne jamanaw bee kón bi, ko jugu tigilamögow tigilamogow ka kewale kuma foyoré, nögoya hakilina té yen, sanko nò kera pankurun na taama kadara kón, fitine tigilamögow ka girinba waati in na sisani.

Tumani Yalam Sidibe

Kupu-di-mondi kunben 19 nan min kera Afriki gun kan

Nin y'a sije tan ni kónontennan ye dijne ntolatantén ñanaw bee ka njögən soro ñana kamalen sugandikene kan, walasa ka dijne kunda ñanaténba bolo don sanga-kupuba kérə. Jínan ta sabatira ko kuraba fólo kan, nò ye dijne dunda ntolatan ñana sugandikene waleyali ye Afriki gun jamana dø kón, nò ye Afriki di Sidi ye. Awa kene in kan ntolatantén 32 la, Afriki jamana wóoré ye jöda soro olu cema : Kédewari ; Ganan ; Alizeri ; Nizeriya ; Kameruni ani Afriki di Sidi.

Ntolatankene in koronbokari jenajew kera Afriki di Sidi ni Mèkissiki ntolatanténw de kégə da njögən na Nélisoméni Mandela tégəla ntolatankene kan, Zowanésiburugi, (Afriki di Sidi jamana fagaba). Ká ta o jumadon-o la, san 2010 zuwenkalo tile 11, kunben fólo o don, ka na kow kuncé karidon, san

Tén ñana 32 de kera Afriki-di-Sidi
ntolatankene kan

2010 zuluyakalo tile 11, dijne gunw bee tónw ye kunben taakasegin soro njögən fe : taako fólo ; ñana see-gin sugandikene ; ñana naani sugandikene, ñana sugandikene fo ka se ñana dankankene ma. O taako kelen kelen bee kuncera tón dø ka senbokola kan ka kene to tów bolo.

O de kera Kameruni « Waraba minebaliw » ta ye, ka masoré olu ka boko fólo kuncera u ni Japon cedenw ce u ka dese kan (kuru fila ni kelen, Japónkaw kanu na).

O kera san 2010 zuwenkalo tile 14. Awa, Kameruni cedenw ka tojila kolatige bakurunba sabatira u ka dugumasaara celi kan Danemariki cedenw jekoré, nò kuru hake kelenw ye (2 ni 1) san 2010 zuwenkalo tile 19 don,, ka taa Danemariki cedenw kanu na. O ntolatan

A tó be je 11 nan kan

Jle 10 nan tɔ

kuncewaati dɔrɔn, sotaaminenw si rili bolodara Kameruni Waraba minebaliw ye ! » Faaden kunbenkene kan, jayoroba te desebagaw bolo dere ! Kameruni Waraba minebaliw kera Afriki di Sidi kene labilatɔn fɔlɔ ye nin cogo de la, Afriki ntolatan kanubagaw

sakene ye Afrikikaw bolo wa ? O ye jininkali ye min jaabi soro ka galen Jekabaara zuluyekalo in boko kənə. O de kanma, boko nata kənə an bəna don ko kura san 2010 kupu di məndi kunbenw je misenw nà je kumbaw bee kənə aw kunnafoniko juman kanma. O kosən, a bennen be aw kà mamine nò ye san 2010

kene kan Afrikikaw ka jagali ka dara kənə ? Kàn ben !

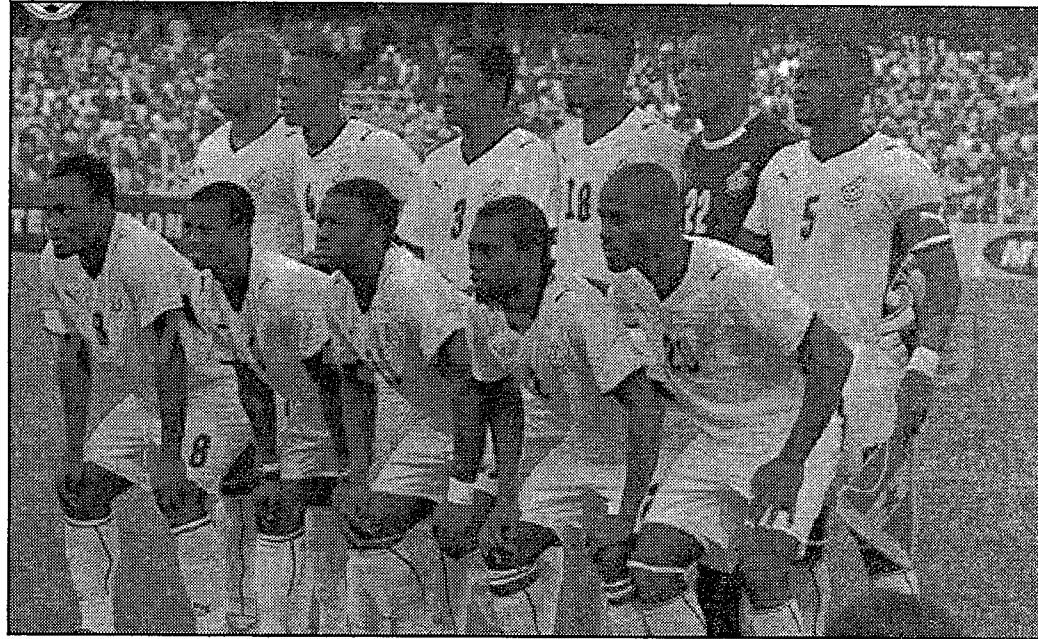
Kələsili : Ka bi kupu di məndiko be sen na, san 1930 fo bi, a kupu yalonna Berezili cedenw de fe fo sije duuru (5) !

* San 2014 kupu di məndi ntolatanw bolodara Berezili jamana kənə.

* Kameruni « Waraba minebaliw » ka bala-ka-senbə kofe kupu di məndiko la, Afriki ntolatantən naani fana yà nəmine ka dese ka taako fɔlɔ bonda lateme : Kədəwari ; Afriki di Sidi ; Alizeri ; Nizeriya. Taako fɔlɔ kəsagəntən Afriki dakun na, o kera Ganakaw ye. Olu yere taara je o kunnawolokene kan Afriki təgə la, san 2010 zuwenkalo tile 26, « naani-jinikene » kan, ni Etazinikaw (Amerikenw) labinni ye ni kuuru 2 ni 1 ye. O bə to Afriki bəna ye ko kura kupu-di-məndi tən jana naani jinikene kan.

Kupu-di-məndi ntolatanw be kuncé san 2010 zuluyekalo in tile 11, nà walabba (Kupuba) donni ye tən jyanaba bolo. Kàn ben utikalo boko kənə, o lakaliw kanma !

Tumani Yalam Sidibe

gana cedenw dɔronpe de kera Afriki tən ye min ye kupu di-məndi taako fɔlɔ kə tige

bee ka jemasi kənə ! Yali Afriki tən jumen bəna se ninsen in na ka Nizeriya cedenw ka kelen jəgən manfila san 1994 kupudiməndi kene kan Ameriken jamana kənə, ani Kamerunikaw, san 1998 kupu di məndi kene kan Faransi jamana kənə ? O kupu di məndi bee jana seegin jinikene lasoroko jumān kera Nizeriya cedenw fe.

An kà dən ko kupu di məndi yaalontənba fɔlɔ kera Urugé ntolatantən de ye san 1930. Awa, kà ta o la fo ka se jinan ta in ma, Afriki di Sidi jamana kənə, Afrikigun kan yan, jamanaba caman y'u təgə du-lon kupu di məndi badaa badaako la : Urugé : Berezili ; Arizantini ; Alimajni ; Olandi... Nka hali bi, Afriki gun tən ma kə dijə ntolatan-kupudiba in yalonbaga ye fɔlɔ.

Yali jinan ta in bəna kò wa-

utikalo boko ye. Kədəwari samaw ; Alizri mənekew ; Nizeriya segew ; Afriki di Sidi nturabaw ; Ganan segew, yali kunben ninnu kolaban be ke ka nin tən tə duuru jumen to

Yali Mali bənkamalenw bəna ye san 2014 kene kan wa ?

An ka yele dɔɔnin : Surukuba ka bagɛnko

Nin kera kəmətu kungo ferɛba kənə, gejumadon də. Kungo sogow bəe tun welelen don u ka ladala donkunben lajeba kanma. Kərə jara ; kərə sama ; mankalannin ni jaariwari, ani waraninkalan ni suruku ; daame ; kulubalen ; mənəmənə-dun-wara, ani gənw ni saw ani kəjninnəw... Kabakolo ni dugukolo ce kungofenw bəe ye nəgənə sərə kəmətu kungo fərəba kənə nin don in nə ka Kərə Jara ka fəkanw lamən, nə ye kungotigi ye.

Kungofenw bəe selen kənə kan, Kərə Jara y'i kanto u ma ko « ninsen in nəgənə be boli jamajefenw kələsicəgə numan de kan, nə ye baw ye ».

O don, ba tan de tun bəe kungo sogow ka basulu kənə u bolo maramafenw ye. Kərə Jara y'a jini kungo sogo fe u ka genbaga timinandi ; ladiri ani fanyerela də sugandi kō bila baw kun na, kō k'u genbaga ye. Kungo sogow bəe girinna kə Kərə Jara jaabi k'o kebaga were tə surukuba kə.

O yərə nin bəe la, surukuba girinna k'i kanto ko : « An ! an ! an de ! O te ne ko ye, ne min bə siran baw je ! »

Surukuba ka jaabi telin o balara kungo sogow bəe la, k'u bəe da yelnnen to ten ; kə bə dəgə nsongsan na. O yərə de la, dəgə nsongsan, ale min tun ye ko faamu surukuba ka ko in na kungo sogow tun ma min faamu, ale y'i kanto ten ko : « ni surukuba bə siran baw je, an kə ko to ten. **Degə man kalan,**

nk'a min sisan i ka galama bila n kərə, o de ka kalan ! An ka temə tənsigi fe. Sanni an ka tila tənsigi la, an bə bagenna jənjən sərə »...

Kungo sogow bəe y'u hakili saalonbagənko in kan, ka temə nəgənəye fe. Səənin, ka kən nəgənəye kunceli je, surukuba y'i kanto jama ma ko : « **Ne b'a dən dərə ko ni ne te, səgə si te yan min bə don Kərə Jara ka bagenna sugandita kadara kənə, ka temə ne kan. O Kosən, ne bə n ka ba nəsiranje den kerefe, ka n kun don bagənko in kərə !** » Kərə jara ni kungo sogow bəe nisondiyara. U ye ba den tan bila surukuba ka bolo kan genni kanma.

Dugusejə sogoma joona fe, surukuba taara basulu dayelen, k'i kanto baw ma ko : * A ye temə ka bə « kənəntəndenw », a ye temə ka bə kaw bila n je, an ka kungo jan sira mine, n ka taa aw gen, kaw ladumuni !

Surukuba ka fəkan in teməna bəe tulo kan fo dəgə nsongsan. O ko kerefeməgəw ma ko : « Aw ma foyi faamu a la ! A ko baw ma ko « **kənəntəndenw** ». Ale dun be ka taa ba 10 (tan) de gen. O kərə ye di sa ?

Dəgə nsongsan ka kuma in ye bəe bila kunpan na surukuba ka bagən tile fələ yere la. Nkə y'a sərə surukuba bə ka furance jan don u ni dugu kənəna ce ka ban ?

Kuma kuuru, surukuba ni baw bə kungo kənə. Wulada

selen, surukuba kəseginna dugu kənə ni ba « kənəntən » ye, ka t'olu ladon basulu kənə, ka sərə ki kun da a ka so kan. A taatə, a bə ka tegere fə a yere kun sirafe ni nin dənki- li ye :

* Ko ne Nama,
Kəmətu Nama ;
Ni basala Nama ;
Ko ne Nama
Ka jamaje baw gen
N y'u genko numan ke dərə !
Ka bə ni « ba kənəntən »
ye ka
Ka kəsegin, ni « ba kənəntən » ye !
Fo « karato » min bə kənə
kan
O ka nkalon tige
Ko ne bəra ni « ba tan » de
ye,
N kə jakalime kari !

Tumani yalam Sidibe
ni Dajeli Jalo

Jekabaara

Ləbəlikuntigi Seben je kulu kuntigu
Tumani Yalam Sidibe
Seben je kulu
Yusufu Fane
Bakari Sangare
Tumani Yalam Sidibe
Jlegew kebaga
Amadu Jakite
Nataliye dilanbag
Modibo Sidibe
Jaw tabaga
Haruna Trawele
Labenbagaw Əridinateri la
Madamu Jakite Worokiyatu Sə
Fatumata Cero
Madama Ture Mama Jalo
Baarakejəgənw
CMDT-SNV - Ofisi Nizeri -
Ofisi iri - OHVN
Hake bətə: 16000
Batakisirə: 2043
Negejurusira: 20 29 62 89
Jamana baarada - Seki zayedı togola
sira - Hamudalayi kin - Bamakoşiti -
Webu nimərə
www.afribone.net.ml/jekabaara/